

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

Karkerên hemû welatan yekbin!

5.(1.) Kongre'nin yolunda komünist partisiyle silahlan!

Yıl:11, Sayı:283, 27 Mayıs 1985

AÇIKLAMA

Türkiye Komünist Partisi'nin 5.(1.) Kongresi toplandı. Kongre, yoldaşlarımıza ve işçi sınıfına kutlu olsun.

Kongremiz, 4. Kongre'den yarım yüzyıl sonra toplandı. Türkiye Komünist Partisi'nin tüm komünist birikimini, son dönemde Marksizm-Leninizmin tek tutarlı ve gerçek savunucusu *İşçinin Sesi*'nin yaşadığı komünist deneyimle, yeni bir örgütsel yapı içinde ördü. Bu nedenle Türkiye Komünist Partisi'nin 5. Kongresi, Türkiye Komünist Partisi-*İşçinin Sesi*'nin 1. Kongresi'dir.

Kongremiz, burjuvaziye ve oportünizme karşı yıllarca süren teorik, siyasal ve örgütsel savaşımın başarılı sonuçlarını sergiledi. 16 parti örgütünün katıldığı, katılımın 2. Konferans'ın iki katı olduğu Kongre'de, hapisten çıkmış yoldaşlarımız da aramızdaydı.

Kongremiz, partinin kollektif emek ve deneyiminin ürünü olan parti program ve tüzüğünü oybirliğiyle onayladı. Türkiye komünist hareketi böylece Marksist-Leninist bir programa, ülkemiz ortamının, sınıf savaşımının bugünkü aşamasının istemlerine yanıt veren bir tüzüğe kavuştu.

Program, tüzük ve alınan çeşitli kararların hazırlanması, tartışılması ve onaylanması açısından en geniş demokratik ilkelerin uygulandığı kongremiz, aynı zamanda demir disiplinli, merkeziyetçi bir örgütlenmenin gerekliliğini önemle vurguladı. Kongre, partimizin kollektif bilinç ve disiplininin yüksekliğini gösteren örnek bir komünist parti forumu oldu. Kongremiz, *İşçinin Sesi* hareketinin kurucusu ve önderi Veli Dursun yoldaşımızı oybirliğiyle partimizin genel sekreterliğine getirdi ve merkez komitesini seçti.

Kongremiz, Türkiye'nin koyu bir gerici dönemden karanlıklarından sıyrıldığı, işçi sınıfının eskisinden çok daha deneyimli bir sınıf olarak yeni ve güçlü savaflara hazırlandığı bir dönemde toplanarak, partimizi savaşımın ön saflarında çarpışmaya hazırladı. İşçi sınıfını, eksikliğini şiddetle duyduğu güçlü bir komünist partiyle donatma doğrultusunda önemli adım attı.

Şimdi görev, program ve tüzük doğrultusunda, kongrenin önümüze koyduğu hedefleri gerçekleştirmek, burjuvazi ve oportünizmi kahrederek devrimin zaferine yolu açmaktır.

*Türkiye Komünist Partisi—İşçinin Sesi
Merkez Komitesi*

TKP EK ÜB Genel Sekreteri Veli Dursun Yoldaş'ın kongreyi açış konuşması

Tüm delege yoldaşlarımı Eşgüdüm Komitesi adına selamlarım. Sizleri önce devrim şehitlerimiz anısına 3 dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum.

(3 dakikalık saygı duruşu yapıldı.)

Yoldaşlar sözümüzde durduk. Baştan beri parti olarak davrandık, gerçek bir parti olmayı amaçladık. Bugün kongremizi yapıyoruz. Çok şeyler çekildi, çok şeyler görüldü, ama hiçbir özveri boşa gitmedi ve bugün hapisten gelen yoldaşlarımızla beraber buradayız. Bunun için üstün bir özveriyle çalışan teknik büromuzu özel olarak kutlarız. Şimdi sizleri

son kez eski parti marşımızı söylemeye davet ediyorum.

(Hep birlikte TKP Marşı söylendi.)

Yoldaşlar, siyasal olaylar genel olarak karmaşık ve kafa karıştırıcı gözükür. Oysa siyasal ortam bir zincire benzetilebilir. Tüm zincire hakim olabilmek için rastgele bir halkayı değil, ana halkayı yakalamak gerekir.

1980 Konferansı sırasında ana halka devrimci durumu anlamak, ona göre örgütlenmekti. 1981'deki İkinci Konferans sırasında ana halka faşizmi anlamak, ona göre çalışmaktı. 1985 Kongre'de

ana halka, faşizmin ortadan kalkışını ve ara dönemi anlamak, ona göre örgütlenmek, yeni görevleri belirlemektir. Kongremizin de başta gelen görevi bu ana halkayı yakalamaktır.

Türkiye'nin bir tek şeye gereksinimi var. Savaşkan bir komünist parti. Kongremiz bu temel belge altında toplanıyor: Türkiye'nin gereksinimi parti!

Yoldaşlar, tüm devrimci hareketin gözleri üzerimizde, dikkatle izliyorlar. Zaman geçirmeden çalışmaya başlayalım.

Kimlik K misyonu Raporu

1981-1984 yılları arasında, tüzüğün 18. ve 23. maddeleri uyarınca yapılan il kongrelerinde toplam 37 delege seçildi. Bu delegelerden %23'ü ayrıldı, %18'i partiden ihraç edildi, %59'u bugün kongremize katılıyorlar.

İl kongrelerinin, delegeliklerin boşalması durumunda ÜB'ye atama yapma yetkisi vermeleri ve bu kararın 11 Eylül 1984 tarihli EK toplantısında onaylanması üzerine ÜB, ayrılma ve ihraç nedeniyle boşalan delegelikleri doldurmuştur. Buna göre kongremizdeki delege bileşimi şöyledir:

34 seçimli delege ve EK'nın il

kongrelerinden delege olarak gelmeyen, tüzüğün 23. maddesi uyarınca oy hakkı olan 7 üyesiyle birlikte kongrenin oy hakkına sahip delege sayısı toplam 41'dir. Kongreye, tüzüğün 24. maddesi uyarınca oy hakkı olmayan 10 çağrılı delege katılmaktadır. Kongreye katılan toplam delege sayısı 51'dir. Buna göre toplam delegelerin (51), %67'sini seçimli delegeler, %14'ünü EK üyesi olarak katılan delegeler, %19'unu çağrılı delegeler oluşturmaktadır.

Kongremiz, parti çoğunluğunu temsil eden il komitelerinin delege yollayarak katılması esasına ve yapılan il kongreleri-

nin kararlarına uygun olarak toplanmıştır. Kongremiz tüzükle uyumludur.

* * *

Delegeler arasında 12 Eylül'den sonra hapse girmiş yoldaşların oranı %34'tür. Kongrenin konferanslara katılanlar açısından durumu ise şöyledir: I. Konferans'a katılanların %66'sı II. Konferans'a da katılmışlardı. I. Konferans'a katılanların %50'si kongreye de katılıyorlar. II. Konferans'a katılanların %60'ı kongreye katılıyorlar.

I. Konferans'taki kadın oranı %8, II. Konferans'taki kadın oranı %9'du. Kongredeki kadın oranı ise %31'dir.

II. Konferans'taki delege sayısı I. Konferans'a göre %92 artmıştı. Kongre delege sayısı ise I. Konferans'a göre %293, II. Konferans'a göre %122'lik bir artış göstermiştir.

Kongreye katılan komitelerin durumu ise şöyledir: I. Konferans'a 1 komite, II. Konferans'a 7 komite katılmıştı. Kongreye ise 16 komite katılıyor. Bu komitelerin 12'si seçimli delegelerle, 4'ü çağrılı delegelerle temsil ediliyor. Kongremize başarılar dileriz.

Kongre istatistikleri

Delege sayısı

Katılan delege sayısı:	Yüzde (%)	Kişi
Kadın:	31.3	16
Erkek:	68.7	35

Parti üyeliği

Giriş tarihi	Yıl	Sayı	Yüzde
1968	17	1	1.96
1970	15	1	1.96
1971	14	2	3.92
1973	12	1	1.96
1974	11	2	3.92
1975	10	1	1.96
1976	9	7	13.72
1977	8	11	21.56
1978	7	9	17.64
1979	6	6	11.76
1980	5	6	11.76
1981	4	2	3.92
1982	3	1	1.96
1984	1	1	1.96

Ortalama parti üyeliği süresi: 8 (7.76) yıl.
En yeni parti üyesi: 1 yıl — 1 kişi
En eski parti üyesi: 17 yıl — 1 kişi.

10 yıl ve daha yukarısı 8 kişi %15.7.
5 yıl ve daha yukarısı 47 kişi %92.1.
5 yıldan az 4 kişi %7.84.

Kadın delegelerin parti üyelik süresi ortalaması: 7 yıl (6.62)
Erkek delegelerin parti üyelik süresi ortalaması: 8 yıl (8.28)

Meslek

	Kişi	Yüzde
İşçi-teknisyen	9	17.65
Öğretmen	4	7.84
Gazeteci	5	9.80
Öğrenci	2	3.92
Mimar-mühendis vb.	12	23.53
İktisatçı-sosyolog vb.	7	13.73
Tiyatrocu	1	1.96
Çeşitli işler	8	15.69
Çalışmayan-işsiz	3	5.88
Toplam	51	100.00

Tutuklanmalar

Delegelerin %43.1'i, kadınların %37.5'i, erkeklerin %45.7'si tutuklanma geçirmiş. Tüm delegeler için ortalama tutukluluk süresi: 6 ay.
Tutuklananlar içinde: 1 ve daha fazla yıl hapiste kalanlar: %36.4. En uzun süre 49 ay.

Bir defadan fazla tutuklananlar: %32
Kadın delegelerin ortalama tutukluluk süresi: 10.7 ay. Erkek delegelerin ortalama tutukluluk süresi: 15 ay.
Polisçe aranan delegelerin oranı %27.5'tir.

Başka örgütlerde çalışmış olan delegeler

Delegelerin %29.4'ü daha önce başka bir hareket içinde bulunmuşlar. Bunlardan %60'ı yönetici düzeyde görev yapmış. (Tüm delegelerin %17.7'si.)

TİP: 5
TSİP: 4
CHP: 2
Dev-Yol: 3
Partizan: 1
Kurtuluş: 1
Kanada KP: 1
AKEL: 1

Yaş

Doğum Tarihi	Yaşı	Sayı	Yüzde
1939	46	1	1.96
1942	43	2	3.92
1943	42	1	1.96
1945	40	2	3.92
1947	38	4	7.84
1948	37	2	3.92
1949	36	1	1.96
1951	34	3	5.88
1952	33	5	9.80
1953	32	4	7.84
1954	31	4	7.84
1955	30	2	3.92
1956	29	5	9.80
1957	28	3	5.88
1958	27	6	11.76
1959	26	1	1.96
1960	25	1	1.96
1961	24	2	3.92
1963	23	1	1.96
1964	22	1	1.96
Toplam			100.00

Yaş ortalaması: 32
En yaşlı: 46 (1 kişi)
En genç: 22 (1 kişi)
24 yaşından genç olan 4 kişi %7.8.
25-35 arası 34 kişi %66.7.
35 yaşından fazla olan 13 kişi %25.5.

Medeni durumu

	Yüzde	Kişi
Evlü:	74.5	38
Bekar:	25.5	13

Eğitim düzeyi

	Yüzde
Yüksek okul mezunu	52.9
Lise mezunu	41.2
İlkokul mezunu	5.9
En az bir yabancı dil bilenler	90.2
Yabancı dil bilmeyenler	9.8

Üniversite mezunu	Yüzde
kadın delege	37.5*
erkek delege	60.0*
Lise mezunu kadın delege	62.5*
erkek delege	34.1*
İlkokul mezunu kadın delege	—
erkek delege	5.9*

(* Yüzdeler, toplam kadın ve toplam erkek delegelere göre oranlanmıştır.)

	Kişi	Yüzde
Dil bilmeyen	5	9.8
1 dil bilen	33	64.7
2 dil bilen	10	19.6
3 dil bilen	3	5.9
Toplam	51	100

Bilinen diller	Bilen	Az bilen
İngilizce	34	3
Almanca	6	1
Fransızca	7	3
Arapça	3	—
Rusça	2	—
Ermenice	1	—
Türkçe	50	1
Çeşitli	2	2

Not: Kongre istatistiklerindeki yüzdelerin küsurları yuvarlanarak verilmiştir.

TKP-İşçinin Sesi 5.(1.) Kongresi'ne sunulan Eşgüdüm Komitesi Raporu'nu kısaltarak yayınlıyoruz.

TKP-İşçinin Sesi Eşgüdüm Komitesi Raporu

Giriş

Türkiye Komünist Partisi'nin 1. Kongresi, 1920'de Bakü'de toplandı. 1. Kongre partinin ilk program ve tüzüğünü onayladı, Merkez Komitesi'ni seçti.

28-29 Ocak 1921'de TKP Başkanı Mustafa Suphi ve Genel Sekreteri Ethem Nejat yoldaşları da içeren 15 yönetici yoldaş, burjuvazi tarafından tuzağa düşürülerek Karadeniz'de öldürüldü. Bunun hemen ardından Kemalist hükümet Ankara ve Eskişehir yöresinde

çalışan ve aralarında yönetici yoldaşların da bulunduğu çok sayıda komünisti tutukladı. Böylece TKP daha kuruluşundan 6 ay geçmeden ağır kayıplar verdi.

Bu saldırılar partiyi yok edemedi. 15 Ağustos 1922'de Ankara'da 2. Kongre toplandı. Genel sekreterliğe Salih Hacıoğlu yoldaş getirildi. 2. Kongre'ye İstanbul örgütleri katılmadı.

2. Kongre sonrasında 30 Ağustos zaferini kazanan Kemalist hükümet 12

Eylül 1922'de TKP'yi yasadışı ilan etti. Böylece bugüne kadar değişmeden süregelen illegalite dönemi başladı.

TKP'nin 3. Kongresi 1925 yılında İstanbul'da Akaretler'de toplandı ve parti yönetiminin başına Şefik Hüsnü yoldaş getirdi. Bu sırada 2. Kongre'nin genel sekreterliğe getirmiş olduğu Salih Hacıoğlu yoldaş cezaevindeydi.

2. ve 3. Kongreler parti içinde uzun yıllar geçerlilikleri yönünden tartışma

konusu olmuştur. Hangisinin meşru TKP Kongresi sayılması gerektiği üstüne çeşitli görüşler çatışmıştır. Ancak bugün, her iki kongre de partimizin tarihine geçmiş durumdadır.

3. Kongre'den sonra, 1926 yılında Viyana'da Şefik Hüsnü yoldaşın liderliğinde bir konferans toplandı. Bu konferans, TKP'nin 2. Programı'nın hazırlanması kararını aldı. 2. Program 1929'da örgütlere sunuldu ve 1930'da yayımlandı.

